

שלא מסרם למכירה על ידי תושב המקום, אלא הוא בעצמו מוכרם.

ב. והן הקדרות עצמן שהביא מחוץ למודיעים. ואינו נאמן על קדרות אחרות שמסר לו תושב המקום כדי למוכרם.⁽²⁵⁾

ג. והן – החברים שראוהו מביא את הקדרות ויודעים שהוא בעל הקדרות – בעצמם הלוקחים, הרי זה נאמן לגביהם, אבל לוקחים אחרים אין יכולים לסמוך עליהם שהוא אכן בעל הקדרות.

ואם יצא אותו קדר מן המודיעים, שוב אינו נאמן.⁽²⁶⁾

גמרא:

תנא בברייתא:

העיר מודיעים עצמה, פעמים שדינה כלפנים ונאמנים בה, ופעמים שדינה בלחויץ ואין נאמנין בה.

כיצד?

אם קדר יוצא מלפנים מן המודיעים, ונכנס

לעיר על דעת לצאת לו אל ארצו, ואין דעתו לחזור עכשיו [מאירי], וחבר בא כנגדו מחוץ למודיעים ונכנס אליה –

הרי היא כלפנים, ויכול החבר לקנות מן הקדר, הואיל והקדר שוב לא יחזור אל לפנים מן המודיעים כדי שיקח החבר שם ממנו, ולפיכך קונה הוא במודיעים עצמה, שאם לא יקנה עכשיו – אימתו.

שניהן, החבר והקדר באים מחוץ למודיעים, ונכנסין אליה, ודעת שניהם ללכת לירושלים [מאירי], שיכול החבר להמתין עד שייכנסו לפנים מן העיר ולקנות שם ממנו;

או שניהן יוצאין מלפנים מן העיר ונכנסים כו-א אליה, וראו זה את זה קודם שהיו במודיעים, שהיה יכול החבר לקנות ממנו לפנים מן העיר אלא שפשע ולא קנה ממנו [מאירי] –

הרי הם בלחויץ ואין הקדר נאמן.⁽¹⁾

אמר אביי: אף אגן נמי תנינא במשנתנו כחילוק המבואר בברייתא:

כי יש להקשות על משנתנו מיניה וביה, שהרי שנינו:

הקדר שמכר את הקדירות ונכנס "לפנים מן

המודיעים כלפי ירושלים נאמן, יצא מן המודיעים אינו נאמן.

1. כתב רש"י: קדר נכנס וחבר יוצא כל שכן הוא משניהם יוצאים שאינו נאמן, כי הואיל וסוף הקדר ליכנס לפנים, יחזור החבר הצריך ליקח, ויקח שם ממנו, וראה מה שכתב לפקפק על זה בטורי אבן.

25. כתב המאירי בטעם הדבר: שלא הותר אלא באותם שטרחו להביא מרחוק שלא תהא מכשילן שלא להביא מהם.

26. המאירי הביא פירוש אחר במה שאמרו הוא הקדר: כלומר: אף על פי שזהו הקדר בעצמו שהיחה חוץ למודיעים, והן הם אותם הקדרות, והן הם לוקחים אלו ולא נשתנה בהם דבר, אף על פי כן מדת חכמים כך היא, כל זמן שהוא מן

אפשר בלי כלים אלו; אבל כלים גסים כגון חבית לייץ אין הם נאמנים אלא כשהביאום לירושלים עצמה, וכפי שיתבאר במשנה לקמן.

ואין נאמנין אלא לקודש.⁽⁴⁾

אמר ריש לקיש: והוא, שהיו כלי החרס קטנים עד שניטלין כל אחד ואחד מהם בידו אחת, אז נאמן עם הארץ.

ורבי יוחנן אמר: אפילו גדולים שאינן ניטלין בידו אחת.

אמר ריש לקיש: לא שנו שהקדרים נאמנים על כלי חרס, אלא כשהן ריקנין, אבל מלאין לא.⁽⁵⁾

ורבי יוחנן אמר: אפילו מלאים, ואפילו אפיקרסותו לתוכו [אפילו מלאין משקין של הקדר שאינן של קודש].⁽⁶⁾

ואמר רבא: ומודה רבי יוחנן: כמשקין

המודיעים" הרי זה נאמן. ומשמע: טעמא דנכנס לפנים מן המודיעים, הא אם נכנס רק למודיעים גופה, לא מהימן.

והרי אימא סיפא: יצא [מן המודיעים] אינו נאמן, ומשמע: הא מודיעים גופה, הרי הוא נאמן, וקשיא רישא לסיפא?!⁽²⁾

אלא לאו שמע מינה:

כאן — סיפא — בקדר יוצא וחבר נכנס, ולפיכך אילו היה במודיעים עצמה היה נאמן.

וכאן — רישא — בשניהן יוצאין, או שניהן נכנסין, ולפיכך אינו נאמן אלא לפנים מן המודיעים.⁽³⁾

תנא בברייתא:

אין נאמנין עמי הארץ על כליהם מן המודיעים ולפנים, אלא בכלי חרס הדקין כגון קדרות כוסות וקיתוניות כיון שאי

שעת אכילתה עוברת, ובטורי אבן כתב הטעם משום דרק קודש נאכל בירושלים, והואיל ואין עושין כבשונות בירושלים התירו להם, מה שאין כן תרומה שנאכלת בכל מקום.

5. ראה ביאור דברי ריש לקיש בהערה הבאה.

6. כתב הטורי אבן: איני יודע מה ענין אפיקרסותו למשקין, ולא מצאנו בשום דוכתא שמשקין קרואין כן?!

ועוד תמה: הרי תחילת דברי רבי יוחנן שאמר: אפילו מלאים היינו נמי שמלאים משקים של חול, כי אילו משקים של קודש הרי עם הארץ נאמן עליהם ומה חידוש יש שנאמן על הכדים אפילו מלאים, ולמה יחלוק על כך ריש

2. ראה ברש"ש שביאר למה לא מקשה הגמרא מיניה וביה על תחילת המשנה ששינונו: מן המודיעים ולפנים נאמנים על כלי חרס, ומשמע הא מודיעים עצמה אינו נאמן, ושוב קתני: מן המודיעים ולחוץ אין נאמן, ומשמע, הא מודיעים עצמה הרי זה נאמן, ראה שם ובתוספות יום טוב.

3. כתב בטורי אבן: אינו מוכח לגמרי מתניתין כברייתא, ואין להוכיח כל החילוקים האלו מן המשנה, ולא אמר: אף אנן נמי תנינא, אלא דמוכח ממתניתין דבמודיעים עצמה יש חילוק בדינה לענין נאמנות עם הארץ, וראה עוד שם.

4. במאירי כתב הטעם, והואיל ובתרומה אין

עצמן שהן טמאין. שלא האמינוהו אלא על הכלים ולא על המשקים.

ואל תתמה שיאמרו חכמים כעין זה שיהיה דין הכלים חלוק מדין המשקין שבתוכו, שהרי כל דברי חכמים כך הן, וכמו שמצינו במשנה באהלות [פרק ה משנה ד] שחילקו חכמים בין הכלים למה שבתוכם:

כלי חרס של עם הארץ המוקף צמיד פתיל שהיה באוהל המת, או שהיה סותם את הארובה שבין הבית [שיש בו מת] לעליה, אין הוא מציל אלא על אוכלין ומשקין שלא ייטמאו ולא על הכלים, וכפי שנתבאר כל זה לעיל דף כב [לדעת בית שמאי, וחזרו בית הלל להורות כדבריהם, כמו ששינו באהלות שם].

ואם היו לגין [כדין] משאר מינים מלא משקין — שהיו בתוך כלי חרס של עם הארץ המוקף צמיד פתיל, או שהיו עומדים בעליה וכלי חרס של עם הארץ מפסיק בין הבית לעליה — הרי הלגין עצמן טמאין טומאת שבעה, לפי שאין כלי חרס של עם

הארץ מציל עליהן מלהיטמא. ואילו המשקין שבתוך הלגין הרי הן טהורין, שכלי החרס הציל עליהן.

ועל דרך זה אף כאן, המשקין טמאין והכלי טהור.

מתניתין:

עוד חומר בתרומה מבקודש:

א. הגבאין [גובי מיסי מלך גוי, והם עמי הארץ] שנכנסו לתוך הבית כדי לקחת עבוט, ויש לחוש שמא נגעו בשאר כלי הבית, [תוספות יום טוב].

וכן הגנבים שהחזירו את הכלים של חרס שגנבו, ויש לחוש שמא נגעו בו בתוכו [שאיין כלי חרס מיטמא אלא מתוכן וטימאווהו [רש"י].⁽⁷⁾

הרי אלו נאמנין לומר לגבי קודש לא נגענו,

לקיש ויאמר שאין נאמן כשהן מלאים; וכיון שכן, למה צריך להוסיף "אפילו אפיקרסותו לתוכו", הרי כבר שמענו זה מתחילת דבריו, וראה שם שהאריך בזה.

ולפיכך הסכים בטורי אבן עם פירוש הערוך, ד"אפיקרסותו" הוא סוג של בגד, וקא משמע לן, דאף על גב דבגדי עם הארץ מדרס הן לפרושים וכפי שנתבאר במשנה לעיל יח ב, מכל מקום נאמן על הכלים.

וכך הוא ביאור דברי רבי יוחנן: אפילו מלאין

משקים של חול שאין נאמן עליהם, מכל מקום נאמן על הכלים, וביותר, אפילו אם יש בתוכו בגד שהוא טמא טומאת מדרס ובכחו לטמא את הכלי מן התורה [אילו היה טמא מדרס ממש, מה שאין כן במשקין שאין מטמאין כלים מן התורה אפילו כשהן טמאים] אפילו הכי נאמן עם הארץ. וראה שם שכתב שנאמן אף על הבגד עצמו.

7. ורבינו חננאל פירש אף גבי גנבים שהנדון הוא לומר שלא נגעו בכלים אחרים זולתם.

אבל לתרומה אין נאמנים [רש"י].⁽⁸⁾

ב. ובירושלים עצמה נאמנין הקדרים על הקודש, על טהרת כלי חרס, אפילו גסין, וכל שכן דקין בשביל קודש, ויתבאר בגמרא.⁽⁹⁾

ובשעת הרגל נאמנים עמי הארץ אף על התרומה.

גמרא:

שנינו במשנה: הגבאין שנכנסו לתוך הבית, נאמנין לומר לא נגענו:

ורמינהו ממשנה בטהרות: **הגבאין שנכנסו לתוך הבית**, הרי הבית כולו **טמא**! כל כלי הבית טמאין, שחזקה הגבאין ממשמשין בכלים, ואילו במשנתנו שנינו שנאמנין הם לומר לא נגענו?!

ומשנינן: **לא קשיא**:

הא — המשנה בטהרות ששנינו: הבית כולו טמא — כגון **דאיכא נכרי בהדיהו** [יש נכרי עמהם], הואיל ויש להם אימה ממנו וממשמשין בכל הבית, כדמפרש ואזיל.

הא משנתנו ששנינו: נאמנין לומר לא נגענו — כגון **דליכא נכרי בהדיהו**.

דתנן: **אם יש נכרי עמהן** [עם הגבאים], הרי אלו נאמנין לומר לא נכנסנו כלל לבית, אבל אין נאמנין לומר: נכנסנו אבל לא נגענו.⁽¹⁰⁾

ומפרשינן: **וכי איכא נכרי בהדיהו** — מאי הוי [כשיש נכרי עמהן מדוע אין נאמנין]?

נחלקו בדבר רבי יוחנן ורבי אלעזר:

חד אמר: **כי אימת נכרי עצמו עליהן**, שמא יענישם בגוף או בממון.

וחד אמר: **אימת מלכות עליהן**, שמא ילשין עליהם הנכרי אצל המלכות לומר שהם חסים על נגישתם וממשכנים בבהלה, ולפיכך מחפשיין יפה יפה ונוגעים בכל, [מאירי].

מאי בינייהו בין רבי יוחנן לרבי אלעזר?

איכא בינייהו כשהיה עמהן נכרי שאינו חשוב, שאין יראים ממנו עצמו אלא ממלשינותו.

שנינו במשנה: **וכן הגנבים שהחזירו את הכלים** נאמנין לומר לא נגענו:

ורמינהו ממשנה בטהרות:

הגנבים שנכנסו לתוך הבית, אינו טמא אלא מקום דריסת רגלי הגנבים.

ולפי זה אין המציעתא והסיפא בענין אחד:

ובירושלים נאמנין על הקודש, לא קאי אלא על הקדרין; ובשעת הרגל על התרומה, קאי על כל עמי הארץ.

10. כתב המאירי: ואם אמרו לא נכנסנו כלל נאמנין, שאין אדם עשוי לשקר כל כך, וכן שהם

8. אבל שיטת התוספות שאף לתרומה נאמנים; ובטורי אבן תמה על רש"י מה סברא יש לחלק בין תרומה לקודש, ולמה יקילו בקודש החמור יותר מבתרומה?!

9. משמעות דברי רש"י הוא, כי הקדרים בלבד נאמנים על כלי חרס שלהם, דומיא דנאמנות הקדרים על הכלים הדקים מן המודיעים ולפנים.

מנהני מילי?

אמר רבי יהושע בן לוי: מדאמר קרא בענין פילגש בגבעה: "ויאסף כל איש ישראל אל העיר כאיש אחד חברים".

הכתוב עשאן כולם — בשעת אסיפה — חברים, ואף הרגל שעת אסיפה היא. (12)

מתניתין:

חבר הפותח את חביתו למכור יין בירושלים ברגל, וכן המתחיל בעיסתו [ככרו] למכור [רש"י ביצה יא] וכל הבא לקנות הרי הוא ממשמש בהם, ואף עמי הארץ ממשמשים בהם — על גב הרגל, בעבור מעלת הרגל, שכולם חברים בו [מלאכת שלמה].

רבי יהודה אומר: יגמור למכור!

רשאי הוא למכור את כל מה שנשאר, אפילו לחברים, ולכל אדם, גם לאחר הרגל [רש"י ביצה]. (13)

ואי לאו דהכל מטהרין לא היו עוקרים לגזירתם שגזרו בעם הארץ, ולא הוי דורשים האי אסמכתא לטהרם ברגל, תוספות יום טוב. וברש"י ביצה יא כתב הטעם שהאמינו לעמי הארץ ברגלים, כדי שלא לביישן.

13. וראה רש"י כאן בגמרא ד"ה טמאה היא, דאי לאו שהתירו לו למכור היה אסור למכרה, שאין חבר מותר למכור דבר טמא, וראה בהערה בהמשך.

והטעם, כי הוא מן הדברים שהתירו סופן משום תחילתן, שאם אתה אומר לא יגמור, אף הוא אינו מתחיל, ואין מזון מצוי לעולי רגלים. כך איתא בגמרא ביצה יא ב; וכך אמרו שם:

הרי שמקום דריסתם הוא טמא, וכל שכן הכלים עצמן שגנבו והחזירו שהן טמאים!?

אמר רב פנחס משמיה דרבה: משנתנו עוסקת בשעשו הגנבים תשובה ומתוך כך החזירו, ולפיכך אינם משקרים.

דיקא נמי משנתנו עוסקת בגנבים שעשו תשובה, מדקתני: שהחזירו את הכלים. (11)

שמע מינה!

שנינו במשנה: ובירושלים נאמנין על הקודש:

תנא בברייתא: נאמנין על כלי חרם גפין [וכל שכן דקין] לקודש.

וכל כך למה, שהאמינום חכמים על הכלים הדקים אפילו חוץ לירושלים, ובירושלים עצמה האמינום אף על הגסין [רש"י]?

לפי שאין עושין כבשונות בירושלים.

שנינו במשנה: ובשעת הרגל [נאמנין] אף על התרומה:

תרת ספיקי [שמא נכנס ושמא נגע].

11. רש"י לא פירש מה הדיוק מלשון המשנה. ולפי פירוש רבינו חננאל שהגנבים אומרים שלא נגעו בכלים אחרים זולתם, יש לפרש הדיוק, שאם לא עשו תשובה למה הזכירה משנתנו כלל שהחזירו את הכלים, כיון שאין הנידון על אותם כלים שהחזירו.

וראה עוד בפירוש רבינו חננאל מה שכתב בכל ענין זה.

12. הרמב"ם בפרק יא ממטמאי משכב ומושב כתב: מפני שהכל מטהרין עצמן ועולין לרגל, וטעמו, דפשיטא דהך קרא אינו אלא אסמכתא

וחכמים אומרים: לא יגמור לאחר הרגל. כי אף על פי שברגל הם טהורים, לא שטהרתם טהרה, אלא שברגל הכל חברים, אבל לאחר הרגל מגעו טמא למפרע.⁽¹⁴⁾

גמרא:

יתיב רבי אמי ורבי יצחק נפחא, אקילעא על פתח ביתו דרבי יצחק נפחא.

פתח חד מהם ואמר נסתפק: לדעת חכמים הסוברים: לא יגמור לאחר הרגל — מהו שיניחנה לרגל אחר?⁽¹⁵⁾

אמר ליה אידך: והרי יד הכל ומכללם עמי

הארץ ממשמששין בה ברגל, ואת אמרת יניחנה לרגל אחר?!

אמר ליה: אטו, וכי עד האידנא [עד עכשיו] כשהתירו לו למוכרו ברגל לאו יד הכל ממשמששין בה, ומכל מקום התרת, וכך יש לנו להתיר ברגל אחר?!

אמר ליה: הכי השתא, מהו הדמיון?! הרי אין הנדון דומה לראיה.

כי: בשלמא עד האידנא, ברגל כשהתרנו לו למוכרו, הטעם שהתרנוהו הוא משום שטומאת עם הארץ ברגל — רחמנא טהרה.

אלא השתא, הרי טמאה היא למפרע, וחבר אינו רשאי למכור דבר שהוא טמא.⁽¹⁶⁾

15. לעיל כד ב וכה א, גבי תרומה שנאמן עליה בשעת הגיתות והכדים, מבואר, שאם הניחה עם הארץ בידו הרי הוא נאמן עליה לגת אחרת, ואם קיבלה החבר מידו נסתפק בגמרא אם יניחנה בידו לגת הבאה.

ובטורי אבן האריך כאן לכאר, אם יש דמיון בין הנידונים, ובביאור ספק הגמרא כאן, ראה שם, וכן במאירי חילק בין הנידונים.

16. ביאר המאירי: כשעבר הרגל נטמאת מיד ממגע של מפרע, ומאחר שירדה לה שם טומאה אין רגל מפקיעה, שהרגל מונע את הטומאה שלא לירד באוכלין מכח מגע עם הארץ, אבל אינו מפקיע את הטומאה שירדה להם כבר.

ולפי מה שהוכיח החזון איש [קכט לדף כד ב] מדברי הגמרא לעיל כה ב [לדעת הסובר: יניחנו לרגל אחר], שאפילו אם נגע עם הארץ בטהרות באמצע השנה הרי זה מגיחו לרגל וטהור [שהרי אמרו שם על מי שירש מעם הארץ: "ויניחנו לרגל"], מתבאר פלוגתתם

אמר עולא שלשה דברים התירו סופן משום תחילתן וכו', ורחבה אמר רבי יהודה: אף הפותח חביתו ומתחיל בעיסתו על גב הרגל ואליבא דרבי יהודה דאמר יגמור.

ומפרש שם בגמרא, דרחבה חידוש השמיענו, כי מהו דתימא טומאת עם הארץ ברגל כטהרה שוויה רבנן אליבא דרבי יהודה, ואף על גב דלא התחיל נמי, קא משמע לן: התירו סופן משום תחילתן, התחיל אין, לא התחיל לא.

ובטורי אבן הקשה: האיך סלקא דעתין לומר דכטהרה שוויה רבנן, והרי רבי יהודה גופיה אמר במשנה לקמן שמתבילין את הכלים לאחר שעבר הרגל מפני מגע עם הארץ, הרי שאין מגע עם הארץ כטהרה?!

ותירץ בספר אור גדול [בגליון המשניות]: הוה אמינא רק לענין קודש הצריכום טבילה אבל לא לחולין, ראה שם.

14. רש"י הוכיח כן, ממה שאמרו במשנה לקמן, שלאחר הרגל היו מטבילין את כל הכלים שהיו במקדש מפני עמי הארץ שנגעו בהם ברגל.

נימא כתנאי:

דתני חדא: יניחנה לרגל אחר.

ותניא אידך: לא יניחנה לרגל אחר.

מאי לאו, תנאי היא שנחלקו לפי דעת חכמים דמשנתנו הסוברים שלא יגמור, אם מכל מקום יכול להניחה לרגל הבא.

ודחינן: לא כאשר אתה סבור שאליבא דחכמים נחלקו התנאים, אלא:

הא דקתני: יניחנה לרגל אחר, רבי יהודה דמשנתנו היא.

והא דקתני לא יניחנה, רבנן דמשנתנו היא.

ותמהינן עלה: ותסברא! וכי סבור אתה שיתכן לומר כאשר אמרת, שהברייתא הסוברת יניחנה לרגל אחר, רבי יהודה היא?! והא רבי יהודה יגמור מיד לאחר הרגל קאמר, ואין צריך להניחה לרגל הבא?! (17)

אלא מפרשת הגמרא את הברייתות בהיפוך:

באופן זה:

הסובר לא יניחנו לרגל אחר, מפני שהוא סובר: אין הרגל מתיר טומאה שכבר ירדה לו, ואף כשנגע עם הארץ בטהרות ברגל, כאילו ירדה לו טומאה אחר הרגל, וכמו שביאר המאירי.

והסובר יניחנו לרגל אחר, מפני שהוא סובר: אפילו אם נגע עם הארץ לאחר הרגל הרי הרגל מטהרו, ולפיכך יניחנו לרגל אחר.

ואולם בטורי אבן כאן מבואר, שאם נגע עם הארץ באמצע השנה בטהרות, לכולי עלמא לא פקעה טומאתו כשהגיע הרגל.

17. כתב המאירי: זה שאמרו: מאי לאו הא

הא דקתני לא יניחנה לרגל אחר, רבי יהודה היא, וכדמפרש ואזיל, שאין צריך להניחה לרגל הבא, אלא יכול לגמור מיד לאחר הרגל.

והא דקתני יניחנה לרגל אחר, רבנן היא.

ומאי "לא יניחנה" דקאמר רבי יהודה בברייתא, והרי אף מיד לאחר הרגל יגמור וכל שכן שאם רצה יניחנה לרגל אחר?

הכי קאמר: שאין צריך להניחה לאחר הרגל אלא יגמור מיד. (18)

מתניתין:

אף שברגל כולם חברים, אין הדברים אמורים אלא לגבי זה שברגל עצמו לא יחששו למגעם, אבל משעבר הרגל, הרי כל מה שנגעו בו עמי הארץ הכל טמא למפרע.

ולפיכך: משעבר הרגל, היו מעבירין על טהרת עזרה.

דקתני יניחנה רבי יהודה, פירושה: שסבורין היו לומר, שמאחר שעלה לנו לדעת חכמים שאינו מניחה לרגל אחר, אף רבי יהודה דקאמר "יגמור" בהנחה לרגל אחר אמרה, אבל לא כשעבר הרגל מיד. וחכמים אמרו לא יגמור אף בהנחה לרגל אחר. ואם כן, שאלתנו היא גוף מחלוקתם של רבי יהודה וחכמים.

ואמר ליה: ותסברא, והא רבי יהודה "יגמור" קאמר, ו"יגמור" לאלתר משמע.

18. מסקנת הגמרא לגירסת רש"י שאליבא דרבנן יניחנה לרגל אחר [ויש גירסאות אחרות במאירי, ולפיהם פסק שלא יניחנה לרגל אחר וכדעת הרמב"ם].

מעבירין את הכלים ממקומן, כדי להטבילן, ולטהר את העזרה מטומאת עם הארץ שנגעו בהם. (19)

טרודים הם ביום שלאחר הרגל להוציא את הדשן שנתערם על גבי המזבח מרוב קרבנות שהיו ישראל מביאין ברגלים. (22)

ואם עבר הרגל ליום ששי [יצא הרגל ונכנס יום ששי], לא היו מעבירין ביום ששי על טהרת עזרה מפני כבוד השבת, שהיו הכהנים צריכים להתעסק איש בביתו לצורך השבת, ואין להם פנאי להעביר על טהרת העזרה, אלא היו מעבירין ביום ראשון. (20)

רבי יהודה אומר: אף לא היו מעבירין על טהרת עזרה ביום חמישי הסמוך לרגל מאחריו, מפני שאין הכהנים פנויין [כדמפרש בגמרא], והיו מעבירין ביום ראשון. (21)

מתניתין:

כיצד מעבירין על טהרת עזרה?

מטבילין לאחר הרגל את הכלים שהיו במקדש.

ואילו את השולחן שאין יכולים להטבילו, מפני לחם הפנים שעליו, ואמרה תורה: לחם פנים לפני "תמיד" –

אומרין להם לעמי הארץ ברגל: הזהרו שלא כו-ב תגעו בשולחן ותטמאוהו.

כל הכלים שהיו במקדש, יש להם שניים ושלישים [כלים חילופיים כפולים] כדי שאם נטמאו הראשונים יביאו שניים תחתיהן להשתמש בהן עד שיטבילו את הראשונים וייטהרו.

גמרא:

תנא בברייתא לפרש מה ששנינו: אף לא ביום חמישי שאין הכהנים פנויין:

שאיין הכהנים פנויין מלהוציא בדשן.

וכן נקטה הגמרא בפשיטות לעיל כה ב, שהיורש מעם הארץ באמצע השנה יניחנו לרגל.

19. במאירי כתב שלש פירושים אחרים בלשון מעבירין:

א. מכריזין ביניהם לטהר העזרה. מלשון "ויעבירו קול במחנה".

ב. מניחין כל דבר אחר ועוסקין בכך מלשון "אין מעבירין על המצוות".

ג. מקדימין מיד למלאכה זו מלשון "ויעבור את הכושי", שפירושו: הקדים אותו.

20. ועשו חכמים את הימים שלאחר הרגל עד יום ראשון כרגל עצמו, ולכן יכולים היו

להשתמש בכלים עד שיטבילום ביום ראשון, טורי אבן.

ולמדנו מדבריו, דפשיטא ליה שבאותו זמן לא היו משתמשים בכלים החילופיים שהיו להם, כמבואר במשנה הבאה.

21. לשון רש"י: אין מטבילין אותן אלא לאחר השבת, ומשמע, שבשבת לא היו מטבילין אותן. ותמה על זה בטורי אבן, כיון שאך משום שבות הוא שאסור להטביל כלי בשבת, והרי אין שבות במקדש? וראה שם מה שכתב בזה.

22. תמה הטורי אבן: כיון שכן, אף בכל יום אחר שנסתים בו הרגל היה לו לרבי יהודה לומר